

Cydbwysedd Cyfryngau A Lles

CYDBWYSEDD
CYFRYNGAU A LLES

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi

Rydych wedi bod yn dysgu am ganfod cydbwysedd yn eich bywyd digidol, ac nawr mae'n amser i helpu eich teuluoedd i wneud yr un peth!

Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynyrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw. Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu. Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddyn nhw beth ydych yn ei wybod.

Canfod cydbwysedd yn ein bywydau digidol.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau'n trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- A yw dibyniaeth ar dechnoleg yn real? Ym mha ffordd mae defnyddio technoleg yn obsesiynol yn debyg ac yn wahanol i ddibyniaeth ar sylweddau?
- Beth yw ystyr "cydbwysedd cyfryngau"? Sut ydym yn gwybod faint o ddefnydd o gyfryngau sydd yn ormodol?
- Sut ydych yn teimlo cyn, yn ystod ac ar ôl defnyddio cyfryngau cymdeithasol? A yw'n dibynnu ar y platform, faint o amser rydych yn ei dreulio arno neu sut ydych yn ei weld?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser -- dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf i'w gwybod am y pwnc yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Pa gamau allwn eu cymryd fel teulu i ganfod mwy o gydbwysedd cyfryngau a sicrhau ein lles (cyfyngiadau ar ble a phryd rydym yn ei ddefnyddio, cael amser teuluol heb sgriniau etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch fwy o ffyrdd i ganfod cydbwysedd yn eich bywydau digidol yn www.commonsense.org/media-balance-tips-for-families!

Media Balance & Well-Being

MEDIA BALANCE & WELL-BEING

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create and participate

 You've been learning how to find balance in your digital life, and now it's time to help your family do the same!

We find balance in our digital lives.

 Pssst -- here's a secret: you're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member and show them what you know.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- Is tech addiction real? How is compulsive tech use similar to and different from addiction to substances?
- What does "media balance" mean? How do we know how much media use is too much?
- How do you feel before, during and after using social media? Does it depend on the platform, how much time you spend on it or how you use it?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What steps can we take as a family to find more media balance and ensure our well-being (limit where and when we use it, have family time without screens, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more ways to find balance in your digital lives at www.commonsense.org/media-balance-tips-for-families.

Preifatrwydd a Diogelwch

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi.

 Rydych wedi bod yn dysgu am breifatrwydd ar-lein a sut mae gwarchod hynny, ac nawr mae'n amser i helpu eich teuluoedd i wneud yr un peth!

 Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynnyrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw. Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu. Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddyn nhw beth ydych yn ei wybod.

PREIFATRwydd a DIOGLEWCH

Rydyn ni'n gofalu
am breifatrwydd.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau'n trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- Pa fath o wybodaeth ydych chi yn ei rhannu ar-lein a phwy sydd yn gweld beth rydych yn ei rannu?
Ydy hynny'n bwysig? Pam neu pam ddim?
- Ym mha ffordd mae eich ymddygiad yn newid pan fyddwn yn gwybod bod rhywun yn ein gwylio? A ydym yn llai tebygol o fod yn ni ein hunain? Ym mha ffordd mae hynny'n berthnasol i'n hymddygiad ar-lein?
- Pa bethau ymarferol gall pobl eu gwneud er mwyn gwarchod eu preifatrwydd a'u diogelwch ar-lein? Beth allwn ei wneud a beth allwn osgoi ei wneud?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser -- dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf am y pwnc yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Pa gamau syml allwn ni eu cymryd fel teulu heddiw er mwyn gwarchod ein preifatrwydd a'n diogelwch ar-lein (gwell cyfrineiriau, dilysu dau gam, gwirio gosodiadau ffôn etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch fwy am sut mae gwarchod eich preifatrwydd ar-lein yn [commonsense.org/privacy-tips-for-families](https://www.commonsense.org/privacy-tips-for-families).

Privacy & Security

PRIVACY & SECURITY

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create and participate.

 You've been learning about online privacy and how to protect it and now it's time to help your family do the same!

 Pssst -- here's a secret: You're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member and show them what you know.

We care about everyone's privacy.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- What kinds of information do you share online and who sees what you share? Does it matter? Why or why not?
- How does our behaviour change when we know we're being watched? Are we less likely to be ourselves? How does that relate to our behaviour online?
- What are practical things people can do to protect their privacy and security online? What can we do and what can we avoid doing?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What simple steps can we take as a family today to protect our online privacy and security (better passwords, two-factor authentication, checking phone settings, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more about how to protect your privacy online at [commonsense.org/privacy-tips-for-families](https://www.commonsense.org/privacy-tips-for-families).

Ôl Troed Digidol A Hunaniaeth

ÔL TROED DIGIDOL A HUNANIAETH

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi

Rydych wedi bod yn dysgu am ddiffinio pwy ydych ar-lein, a nawr mae'n amser i helpu eich teuluoedd i wneud yr un peth!

Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynnyrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw. Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu.

Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddyn nhw beth rydych yn ei wybod.

Ni sy'n diffinio
pwy ydyn ni.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau yn trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- Pa gamau ydw i'n eu cymryd ar-lein sy'n cyfrannu at fy hunaniaeth ar-lein?
Sut mae'r camau hynny'n siapio fy hunaniaeth ar-lein?
- A ydych erioed wedi postio llun o rywun neu wedi postio am rywun heb ofyn yn gyntaf?
Sut mae'n teimlo am hynny tybed?
- Pam mae fy ôl troed digidol yn bwysig? Sut allai'r hyn rwyf yn ei bostio ar-lein effeithio ar fy mywyd mewn ffyrdd go iawn (cyfleoedd i'r dyfodol etc.)?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser -- dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf am y pwnc yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Beth allwn ei wneud fel teulu i warchod ein ôl troed digidol ein hunain ac aelodau eraill y teulu hefyd (gofyn cyn postio llun etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch fwy am sut mae diffinio eich ôl troed digidol yn [commonsense.org/digital-footprint-tips-for-families](https://www.commonsense.org/digital-footprint-tips-for-families).

Digital Footprint & Identity

DIGITAL FOOTPRINT & IDENTITY

We define
who we are.

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create, and participate

 You've been learning about defining who you are online, and now it's time to help your family do the same!

 Pssst -- here's a secret: you're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member and show them what you know.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- What actions do I take online that contribute to my online identity? How do those actions shape my online identity?
- Have you ever posted a picture of someone or posted about someone without asking first? How might they feel about it?
- Why is my digital footprint important? How might what I post online affect my life in concrete ways (future opportunities, etc.)?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What can we do as a family to protect our own digital footprints and other family members' footprints, too (asking before posting a picture, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more about how to define your digital footprint at commonsense.org/digital-footprint-tips-for-families.

Perthnasoedd a Chyfathrebu

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi.

 Rydych wedi bod yn dysgu am bŵer geiriau a gweithredoedd ar-lein, a nawr mae'n amser i helpu eich teulu i wneud yr un peth!

 Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynyrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw. Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu. Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddynt beth ydych yn ei wybod.

PERTHNASOEDD A CHYFATHREBU

Rydyn ni'n gwybod beth yw grym gair a gweithred.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau yn trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- Sut mae dyfeisiau wedi effeithio ar ein perthnasoedd gyda'n gilydd? Sut fyddai bywyd yn y cartref yn wahanol heb ddyfeisiau?
- Sut allai perthnasoedd ar-lein achosi risg? Pa gamau allwn eu cymryd i leihau'r risg?
- Beth sy'n debyg ac yn wahanol rhwng cyfathrebu ar-lein a chyfathrebu wyneb yn wyneb? Beth yw manteision ac anfanteision y ddau?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser -- dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf am y pwnc yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Beth allwn ei wneud fel teulu er mwyn sicrhau bod ein perthnasoedd ar-lein -- gyda'n gilydd a gyda phobl eraill -- yn iach (defnyddio iaith glir a chariedig, parchu amser pobl eraill, etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch am fwy o ffyrdd o gyfathrebu ar-lein yn [commonsense.org/online-relationships-tips-for-families](https://www.commonsense.org/online-relationships-tips-for-families).

Relationships & Communication

RELATIONSHIPS & COMMUNICATION

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create and participate.

 You've been learning about the power of words and actions online and now it's time to help your family do the same!

We know the power of words & actions.

 Pssst -- here's a secret: you're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member and show them what you know.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- How have devices affected our relationships with each others?
How would home life be different if we didn't have them?
- How can online relationships be risky? What actions can we take to lessen the risk?
- What are the similarities and differences between communicating online and communicating in person? What are the advantages and disadvantages of both?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What can we do as a family to make sure our online relationships -- with each other and with others -- are healthy (use kind and clear language, respect other people's time, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more ways to communicate safely online at commonsense.org/online-relationships-tips-for-families.

Seiberfwlio, Drama Ddigidol ac Iaith Casineb

SEIBERFWLIO, DRAMA DDIGIDOL
AC IAITH CASINEB

Rydyn ni'n garedig
ac yn ddewr.

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi

 Rydych wedi bod yn dysgu sut mae bod yn garedig a dewr ar-lein, ac nawr mae'n amser i helpu eich teuluoedd i wneud yr un peth!

 Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynyrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw. Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu. Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddyn nhw beth ydych yn ei wybod.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau yn trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- A ydych erioed wedi dioddef neu weld seiberfwlio? Beth ddigwyddodd? Rhannwch eich straeon.
- Beth yw rhai o'r ffyrdd y gallwn greu effaith gadarnhaol ar-lein? Beth allwn ei wneud pan fydd rhywun arall yn bod yn greulon neu'n defnyddio iaith casineb?
- Weithiau mae drama ddigidol yn dechrau oherwydd camddealltwriaeth. Sut allwch chi atal achosi loes i deimladau neu atal camddealltwriaeth mewn perthynas â phostiau neu sylwadau? Pa rannau allwch chi eu rheoli?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser --dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf i'w gwybod am y testun yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Beth allwn ei wneud fel teulu i greu effaith gadarnhaol (meddwl cyn postio, bod yn gefnogol etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch am fwy o ffyrdd o fod yn garedig a dewr ar-lein yn [commonsense.org/cyberbullying-tips-for-families!](https://www.commonsense.org/cyberbullying-tips-for-families)

Cyberbullying, Digital Drama & Hate Speech

CYBERBULLYING, DIGITAL DRAMA & HATE SPEECH

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create and participate

 You've been learning about how to be kind and courageous online and now it's time to help your family do the same!

 Pssst -- here's a secret: you're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member and show them what you know.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- Have you ever experienced or seen cyberbullying? What happened? Share your stories.
- What are some ways we can make a positive impact online? What can we do when someone else is being cruel or using hate speech?
- Digital drama sometimes starts, because of misunderstandings. How can you prevent hurt feelings or the misinterpretation of posts or comments? Which parts can you control?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What can we do as a family to make a positive impact online (think before we post, be upstanders, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more ways to be kind and courageous online at commonsense.org/cyberbullying-tips-for-families.

Llythrennedd Newyddion A Chyfryngau

NEWYDDION A LLYTHRENNEDD CYFRYNGAU

Dinasyddiaeth ddigidol: meddwl yn feirniadol a defnyddio technoleg yn gyfrifol er mwyn dysgu, creu a chyfranogi

 Rydych wedi bod yn dysgu am feddwl yn feirniadol, a nawr mae'n amser i helpu eich teuluoedd i wneud yr un peth!

Rydyn ni'n meddwl ac yn creu yn feirniadol.

 Pssst -- dyma i chi gyfrinach: Mae gennych chi fantais, oherwydd eich bod yn bwerus. Mae datblygwyr apiau nid yn unig yn addasu eu cynyrrch o gwmpas beth rydych yn ei hoffi neu ddim yn ei hoffi, ond rydych hefyd wedi tyfu i fyny gyda ffonau clyfar a chyfryngau cymdeithasol. Nawr rydych yn dysgu bod yn ddinesydd digidol cyfrifol. Mae'n amser i chi fod yn arbenigwr ar gyfer eich teulu a rhannu eich gwybodaeth â nhw.

Yn y dosbarth roeddech yn defnyddio rhai adnoddau, yn ysgrifennu syniadau ac yn ffurfio safbwytiau. Nawr mae'n amser eu rhannu. Felly, gafaelwch mewn aelod o'r teulu sydd ar gael a dangos iddynt beth ydych yn ei wybod.

1 Trafod

Dechreuwch drwy ddewis un o'r cwestiynau isod. Ar ôl i chi ddewis, treuliwch rai munudau yn trafod eich syniadau â'ch gilydd. Cofiwch, fel yn y dosbarth, nid oes yna atebion cywir ac anghywir, ond sicrhewch eich bod yn ategu eich syniadau gyda rhesymau:

- Sut allwch chi osgoi cael eich twyllo gan wybodaeth ffug ar-lein? Sut allwch chi wirio i sicrhau bod erthygl neu fideo yn ffeithiol ac yn real (ddim wedi ei addasu neu ei ffugio)?
- Ym mha ffordd allai cynnwys wedi'i bersonoli -- sy'n cael ei bennu yn ôl beth ydym yn ei hoffi, yn ei ddilyn ac yn clico arno -- greu problemau mewn perthynas â newyddion? Ym mha ffordd allai'r "swigod hidlo" yma ddylanwadu ar ein bywydau?
- Oherwydd bod "abwyd clico" yn aml yn wybodaeth ffug sydd wedi ei dylunio i'ch ysgogi i glico (er mwyn i wefannau wneud arian), sut allwch chi adnabod pennawd sydd yn abwyd clico?

2 Rhannu

Nawr rhannwch eich aseiniad cyflawn ac -- os oes gennych amser -- dangoswch un neu ragor o'r adnoddau rydych wedi eu defnyddio yn y dosbarth. Treuliwch funud arall yn trafod:

- Beth ydych chi'n ei feddwl yw'r pethau pwysicaf i'w gwybod am y testun yma?

3 Myfyrio

Atebwch y cwestiwn yma gyda'ch gilydd:

- Beth allwn ei wneud fel teulu i sicrhau ein bod yn meddwl yn feirniadol am y newyddion (cael trafodaethau gyda'n gilydd, canfod nifer o ffynonellau ar yr un testun gyda'n gilydd etc.)?

Sicrhewch eich bod yn parhau i siarad!

Dysgwch fwy o ffyrdd o feddwl yn feirniadol am y newyddion yn

commonsense.org/media-literacy-tips-for-families.

News & Media Literacy

Digital citizenship: thinking critically and using technology responsibly to learn, create and participate

 You've been learning about being a critical thinker and creator and now it's time to help your family do the same!

 Pssst -- here's a secret: you're at an advantage, because you're powerful. Not only do app developers adjust their products around your likes and dislikes, but you also grew up with smartphones and social media. Now you're learning how to be a responsible digital citizen. It's time for you to be an expert for your family and share your knowledge with them.

In class you used some resources, wrote down ideas and formed opinions. Now it's time to share them. So, grab an available family member, and show them what you know.

NEWS & MEDIA LITERACY

We are critical thinkers & creators.

1 Discuss

Start by choosing one of the questions below. Once you've chosen, take a few minutes to discuss your ideas together. Remember, just like in class, there's no right or wrong answer, but be sure to support your ideas with reasons:

- How can you avoid being fooled by fake online information? How can you check to make sure an article or video is factual and real (not altered or staged)?
- How might personalised content -- determined by what we like, follow and click on -- create problems when it comes to news? How might these "filter bubbles" influence our lives?
- Since "clickbait" is often fake information designed to get you to click (so websites can make money), how can you recognise a clickbait headline?

2 Share

Now share your completed assignment and -- if you have time -- show one or more of the resources you used in class. Take another minute to discuss:

- What do you think are the most important things to know about this topic?

3 Reflect

Answer this question together:

- What can we do as a family to make sure we're thinking critically about the news (having discussions with each other, finding multiple sources on the same topic together, etc.)?

Make sure to keep talking!

Learn more ways to think critically about the news at commonsense.org/media-literacy-tips-for-families.